

STRESZCZENIE

W mojej pracy analizuję wybrane realizacje plastyczne Stanisława Wyspiańskiego z tzw. „późnego okresu”, przypadającego na lata 1900/1902-1907, w których da się zauważyć ciążenie ku stylistyce określonej przeze mnie jako *archaizująca*. Jako jej wyróżniki określiłem użycie zdekontekstualizowanych i przekształconych elementów tradycji artystycznej w celu uzyskania poczucia przez odbiorcę ahistorycznej (lub transhistorycznej) *dawności*, czy wręcz *pięknoty*. To z kolei miało prowadzić do refleksji nad pierwszą przyczyną czy zasadą (*Arché*), rządzącą zachowaniami człowieka tak we wspólnocie (politycznej, zawodowej czy rodzinnej), jak i w wymiarze indywidualnym (reguły rządzące postrzeganiem podmiotu względem innych, świata oraz samego siebie). Praca składa się z trzech części: tekstu głównego, aneksów oraz ilustracji. Pierwsza podzielona jest z kolei na dwa główne segmenty. Pierwszy dotyczy kwestii teoretycznych, gdzie nie tylko przedstawiam metodę i stan badań, ale także rekonstruję ideowe konteksty kolejnych interpretacji plastyki Wyspiańskiego. Drugi zaś jest analityczny, gdzie omawiam odpowiednio projekty wnętrz i mebli, portrety, jak też krajobrazy. Wskazuję także na ideowo-artystyczne konteksty środkowoeuropejskie *œuvre* Wyspiańskiego.

